

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observ. in Cap. IX. De Exceptionibus Dilatoriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

quod sine illarum ope difficilis sit intellectus eorum, quæ dicitur circa Dilaciones in suis Quæstionibus V. in *Regulis, Except. &c.* quibus Quæstiones enucleat. Et quidem ad Dilaciones ab *Homine*, restringendum est, quod dicitur in *Quæstione I.* nempe, Dilaciones Cause cognitionem requirere; quippe, quæ necessaria non sit, quoad Dilaciones à Jure. Inter *Quatuor* causas Dilationum, duæ Posteriores ad dilaciones contestationem litis supponentes, pertinent; nam ibi agitur de Dilacionibus, ad probationum adeptionem, & de iis, quarum opus est Procuratori, ad consulendum Confutientem, cujus consilio nonnumquam indiget, quoad Actus, tam contestatione litis Posteriores, quam Anteriores.

Tres priores *Regule Quæst. III.* pertinent ad Dilaciones datas & præstitutas à Jure: alia duæ loquuntur de Dilacionibus datis à Judice, qui eas in Judicio & è Tribunali concedere debet.

Quod dicit, unicam Dilacionem eidem personæ concedendam, exponitur in *Quæstione IV.* & restringitur ad eandem Instantiam: restringi etiam debuisset ad eundem Actum Judicium; nam, ut dictum est, ad singulos Actus concedi possunt Dilaciones.

OBSERVATIONES in CAP. IX. de EXCEPTIO- NIBUS DILATORIIS.

Quoad effectum conveniunt *Exceptiones Dilatoriæ*, cum Dilacionibus in eo, quod Judicium differant; sed earum natura valde discrepat: illæ etenim sunt Oppositiones, seu Objectiones ab uno Litigantium propositæ, quæ sumuntur ab omnibus, quæ Judicium constituunt, aut in eo reperiuntur, scilicet Personis, Re litigiosâ, & Actibus Judicariis. Discrepant etiam à Dilacionibus in eo, quod antè litis contestationem proponendæ sint; plures autem Dilaciones post ipsam possunt, ut observatum fuit *Cap. VIII.* Fatendum quidem est, nonnullas ex his Exceptionibus allegari posse post contestationem; sed id tantum licet, quod tunc exoriantur, aut earum notitia acquiratur, vel id ita esse præsumatur. Multæ autem Dilaciones pertinent ad Actus Judicarios contestationi litis Posteriores, & proinde ante illam postulari nequeunt.

Quod diximus de extensione Exceptionum Dilatoriarum ad omnia, quæ in Judicio includuntur, evidenter patet ex illarum divisione, quam tradit Autor *REG. IV. QUÆST. I.* & ex aliis *Quæstionibus*, in quibus earum plures sigillatim exponit. Proinde hoc in *Capite* reperiuntur ea, quæ fortè in præcedentibus omiſsa sunt; illa autem suppleant ea, quæ in hoc desunt. Expedit itaque, ut cum hoc 8. priora Capita conferantur, quæ collatio docebit, alia multa objici posse Judici, præter suspensionem, quæ illum recusationi obnoxium facit: nempe 1. Nullitatem Provisionum ejus *Cap. II.* fusiùs expositam. 2. Ejus incompetentiam. *ibid.* 3. Suspensionem aut Interdictionem, aut Excommunicationem, quæ illas continet *ibid.* memoratas. Et sic percipietur ejusdem Collationis necessitas.

Hic iterari non debet id, quod supra dictum fuit, de triplici illâ Exceptione contra Judicem. Quoad alteram Exceptionem à suspitione desumptam, observabimus, Autorem de eâ loqui in *QUÆST. II.* hujus *Capitis IX.* & discutere quænam sint causæ recusationis; quis ipſius Judex; quinam effectus, aut consecutiones; quænam remedia & adjuncta. Quoad causas suspitionis remittit ad *Cap. II.* laudatum, ubi potestatem illarum duntaxat refert, & præterea cum interruptione; tunc duas affert Exceptiones Regulæ, quæ recusationem Judicis suspecti concedit, 1. est, licentiam hanc non habere locum quoad Judicem, à quo non admittitur appellatio: hæc difertè continetur in *Cap. 12. de Appellat.* 2. Idem statuit, nempe si Judex datus sit, prohibitionem appellationis novissimâ exceptione relatâ, adjicit, eam reprobari *Cap. 36. de Appellat. eod. tit.* quod nihilominus Exceptioni I. adversatur, quam II. nam, loquens de Judice delegato cum Clausulâ, *Appel-*

lacione remota, sicut ipsum *Caput 12.* decidit, Judicem delegatum recusari posse ob causam Cognationis vel Affinitatis. *Caput* hoc à *LUCIO III.* conditum est posteriori *ALEXANDRO III.* qui *Capitis 12.* Autor est, itaque huic derogat.

Deinde, loquens de Judice Suspicionis, tres constituit in *Articulo Secundo*, unumque in *Tertio*: 1. Arbitros, positò quod suspectus non habeat Collegas; nam, si adsint Collegæ, ipsi de recusatione cognoscere debent; 2. Si Judex suspectus, sit Judex Delegatus, cognitio ad Delegantem pertinet: quod verum non est, nisi in Casu, quo Delegatus Collegas non habeat, qui circa recusationem statuere possint. Omisâ hac restrictione, Autor fallitur. 3. Episcopus suspitionis Judex est in Casu, quo ejus Officialis recusat, *Cap. 4. de Offic. Deleg. in 6.* 4. Episcopi Vicarii, cum Episcopus suspectus est. Autor laudat *Cap. 36. CAUS. II. QUÆST. VI.* in quo Concilium *Milevitanum* jubet, ut si Clerici de suo Episcopo conquerantur, ad Episcopos vicinos confugiant, qui querelam discutient ex consensu ejus, adversus quem feretur. Casus suspitionis includi potest in numero Casuum querelæ. *Canon* hic exolevit.

Judex recusatus tempus Arbitris præfigere potest, quo elapſo, procedit *Cap. 2. de Appellat. in 6.* Si Judex Ordinarius declaretur suspectus, consentiente Recusatore, negotium delegare potest *Cap. 61. de Appellat.* non potest autem si sit Delegatus, *Cap. 5. de Offic. Delegati in 6.*

Rationem hujus discriminis afferre Autor debuisset: alia nobis non occurrit, nisi quod Delegatus, per recusationem amittit omnem Jurisdictionem; Ordinarius eam non omnino amittit, sed tantum ejus exercitium, quoad Causam, in quâ suspectus est; ideòque potest ipsâ uti, si recusans consentiat.

Per *Caput 12. de Appell.* probare potuisset quod dicit de affinitate Appellationis cum recusatione: hanc enim prohibet in Casibus, in quibus Appellatio removetur. *Can. si quis, CAUS. II. QUÆST. VI.* ad id probandum laudatus, ad rem non facit: nullus est enim *Canon* sic incipiens, qui loquatur de Recusatione.

QUÆST. III. EXCEPTIO EXCOMMUNICATIONIS.

Disputatio Autoris hæc ferè prorsus inutilis est, ex quo Excommunicatio effectum non habet in Foro exteriori, nisi post denunciationem; nam Denunciatio rara est: rarius est, ut Excommunicatus Denunciatus aliquam Actionem intentet; hæc autem Exceptio cito tollitur per absolutionem, ad cautelam, datam ad standum in Judicio. Methodus argumentum tractandi per Exceptiones *Replic. &c.* parum allicit Lectorem. Nosse sufficet, Excommunicationi Majorem solum obstare, quominus aliquis agat in Jure, & cum illa multis ex Capitibus nulla esse possit; nempe, ex defectu potestatis, justæ causæ, Monitionum, aliarum-ve Solemnitatum requisitarum, facile eluditur hæc Exceptio. Inde sumptæ sunt Exceptiones, *Replic. &c.* prædictæ.

QUÆST. IV. EXCEPTIO SPOLIATIONIS.

Autor exponens hanc Exceptionem, duabus Regulis, in priore, quæ præcipua est, & cui multas Replicationes subnectit, multa omittit scitu necessaria, & ea, quæ dicit, implicat. Observare debuisset, eam non habere locum, nisi in Immobiliis: ipsam extendi ad Judicem, qui, Causâ non cognitâ, & neglectis solemnitatibus, spoliatur; necessarium esse, ut Spoliatus actualem habuerit possessionem tempore spoliationis & veram vim passus sit: non requiri, ut Reus à re petita